

Spirer til en Kirkeforfatning i enhver kirkeorganisatorisk Lov, og det kommer blot an paa, om der er Vækstbetingelser for dem. Det kommer det ogsaa an paa med Hensyn til denne Lov.

Jeg tror ikke, der er Vækstbetingelser for en Kirkeforfatning herhjemme, idet der ikke er nogen, der længere tør vove at drage i Leding for den Opfattelse af Grundlovens § 73, som var Grundlovsfædrenes. Der er faa Spørgsmaal i Historien, jeg har gennemarbejdet som dette. Det ærede Medlem citerede Monrad; jeg har ogsaa i flere Aar arbejdet med og fulgt Udviklingen den Gang og studeret, hvad han har skrevet; jeg har gjort det grundigt, jeg er gaaet til Teksterne, og det gør jeg stadigvæk. Det, der har gjort stærkest Indtryk paa mig, var det, der skete, den Gang der i 1850 stilledes Forslag om en Bevilling paa Finansloven til en Kommission, som skulde arbejde paa et Udkast til én repræsentativ Kirkeforfatning. Ved den Lejlighed tog Grundtvig Ordet og sagde: Som Medlemmerne ved, talte jeg, saa længe jeg kunde, imod, at denne Paragraf skulde med, men nu, da den en Gang er kommet med, maa vi bøje os under den, og saa stemmer jeg for denne Bevilling. Det var noget, som gjorde et stærkt Indtryk paa mig, første Gang jeg saa det. Jeg har ikke disse Ord liggende for mig her, men jeg har en Gang tidligere, i 1912, læst dem op i Tinget, og mit Standpunkt nu er akkurat det samme, som det var den Gang med Hensyn til Forstaelsen af § 73, den daværende § 75.

Det, man vilde have, var netop en Organisation, der kunde være retledende eller raadgivende overfor Myndighederne med Hensyn til de indre kirkelige Forhold. Den har vi ikke faaet endnu. Disse Forhold ligger stadig i den kongelige Enevældes Haand; det er et Punkt, hvor vi endnu har den kongelige Enevælde. Derfor var det ogsaa, A. S. Ørsted sagde: Jeg vil ikke være med til at udføre Grundlovens § 75, for naar vi har bevaret et Stykke kongeligt Enevælde, skal vi hæge om det. Det var hans Synspunkt. De grundtvigske med Sofus Høgsbro kom en Tid til samme Konklusion, men med en helt anden Begrundelse. Det var kun de Nationalliberale, de egentlige Grundlovsfædre, der fastholdt det Standpunkt, som den højtærede Kirkeminister gjorde gældende i 1901 her i Tinget, men jeg tror ikke, dette Standpunkt kan opretholdes mere; alle Partier i dette Ting er i Virkeligheden enige om, at der ikke kan arbejdes ud fra den Opfattelse, som var Grundlovsfædrenes.

Nu vil det ærede Medlem Hr. Povlsen skræmme mig med, at jeg gaar sammen med Kirkeligt Landsforbund. Nej, det er Kirkeligt Landsforbund, der i dette Tilfælde gaar sammen med mig i denne kirkelige Frihedslovgivning. Det er ganske ejendommeligt at sammenligne Askov-Adressen af 1881 med det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersens Udtalelser her i Tinget; det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen udtaler sig om Hyrdebrevet af 1817 meget mere frsindet end Askov-Adressen. Der maa vist være foregaaet en Udvikling. Jeg har ikke noget egentlig Forhold til Kirkeligt Landsforbund, jeg kender kun Frugterne af det her i Tinget, og de har i dette Tilfælde ikke skræmmet mig. I Forfjor skræmmede de mig, men jeg er blevet beroliget ved det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersens Udtalelser om Hyrdebrevet.

Kirkeministeren (J. C. Christensen):

Jeg har siddet og hørt paa de mange og til Dels lange Taler, der er holdt her ved denne Lejlighed, og jeg har spurgt mig selv: tales der for at overbevise hinanden, eller tales der for at vise Omverdenen, at man endnu staar paa de samme Standpunkter, som man stod paa for 3 Maaneder siden ved første Behandling. Jeg tror, det er det sidste, der er Tilfældet, og derfor fristes jeg heller ikke til at forsøge paa at vinde nogen for min Anskuelse. Jeg tror, det vilde være saa temmelig overflødigt efter den Erfaring, jeg har gjort ved at høre paa Talerne. Medens man ved første Behandling af Lovforslagene flittigt fremsatte Paastande om, hvor græsselige disse Forslag var, om, hvor frihedsberøvende og frihedsbedøvende de var, saa det kun var Tilbageskridt, der laa i dem, saa søger man ved denne Lejlighed paa samme Maade at fastholde sine Paastande uden Hensyn til, hvad der er passeret og forhandlet i de forløbne 3 Maaneder.

Det ærede Medlem Hr. Borghjerg og det ærede Medlem Hr. Povlsen paastaar, at det er Lovforslag med Tilbageskridt i, uden at de dog søger paa et eneste Punkt at pege paa, hvilke Tilbageskridt de siger til. Det eneste, de har forsøgt i den Retning, er Talen om Provstiudvalget. De synes selv Tilhængere af, at Menighedsraadene og Sognemenighederne skal have Indflydelse paa det økonomiske; men denne Indflydelse maa jo dog udøves gennem et Organ, og det økonomiske omfatter ikke den enkelte Sognemenighed alene, men alle Sognemenighederne tilsammen. Man maa